

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A városi főispán installációja.

Szent László városa külsőleg impozáns, bensőleg őszinte és tartalmas ünnepek keretében igatatta be első külön főispánját.

Egyik az a körülmény, hogy ezzel Nagyvárad autonómiája teljessé lön. Annyira fejlődött már ez a város, hogy ügyeinek vezetése, irányítása, felügyelete külön embert igényel.

A másik pedig az, hogy erre a külön városi főispánságra Hlatky Endréné alkalmasabb embert nem lehetett volna találni. Valóban rátermett erre az állásra. Nemcsak a város ügyeinek alapos ismerete, jogi tudása és nagy műveltsége képesítik őt erre, hanem az ő puritán jelleme, önzetlensége, tárgyilagossága, igazságossága, munkaszeretete és nagy tekintélye, valamint az az osztatlan bizalom- és tisztelet, melylyel őt Váradnak minden rendű és rangú polgárai körülvesszik.

Mindezeket politikai ellenfelei is nyíltan elismerték a tegnapi installáción s azért politikai álláspontjuk fentartásával ugyan, de bizalommal és szeretettel üdvözölték s a városi ügyekben támogatásukat készségesen felajánlották.

Várad polgárai méltán fűzhetnek tehát a legszebb reményeket első külön főispánjuk működéséhez. Adja Isten, hogy azok valóra váljanak s Szent László városának ez az új korszaka legyen nemcsak a város fejlődésének, hanem igazi boldogulásának is fényes korszaka.

A főispán beiktatása.

Felemelő, impozáns módon ment végbe tegnap Hlatky Endrénének Nagyvárad város főispánjának beiktatása.

A városban, különös a központban igen sok házra kitűzték a nemzeti lobogót.

A városi székház előtt már 2 óra után gyülekezett a közönség, hogy megtekintse a vendégek és bizottsági tagok felvonulását.

A főbejárat előtt díszbe öltözött lovas és gyalogrendőrök voltak felállítva.

A székház fölépcsőjén nehéz bordó szőnyeg volt leterítve. Fent a folyosón és a termekben a főjegyző vezetése alatt a tisztviselői kar fiataljai, gomlyukakban a város színből összeállított jelvényvel, sűrűgtek s fogadták a vendégeket.

A vármegye nagyszámu küldöttségében festői díszmagyarban voltak többen.

Megyei diszhajdukot is hozott a küldöttség magával.

A karzatra előkelő hölgyek vonultak fel. A küldöttségek a polgármesteri hivatal telőli oldalán levő hivatalos helyiségekben gyülekeztek.

A rendőrség részéről a folyosón Kemény Ignác tb. alkapitány és Zilahy Antal r. biztos díszben örködtek a rendre.

Három óra még jó távol volt, de már a termek zsufolva voltak.

A karzaton a következő előkelő hölgyek foglaltak helyet.

Des Echerolles Kruspér Sándorné, Rimler Károlyné, Rimler Irén, Balázsházy Margit, Balázsházy Olga, Balázsházy Ivánné, Frankó Endréné, Miskolczy Barnáné, Plathy Miklózné, dr. Miskolczy Ferenczné, Hlatky Endréné, Hlatky Magda, Medvigy Mihályné, Pallay Lajosné, Id. Bágya Ödönné, Örley Kálmánné, Nemesik Kálmánné, Mezey Vilma, Hoványi Gézánné, Moskovits Miksáné, dr. Moskovits Józsefné, Werner Kálmánné, Keszthelyi Zoltánné, Wertheimstein Arankó, Miskolczy Ágnes, dr. Miskolczy Pálné, Szunyogh Albertné, Miskolczy Lilly, dr. Medvigy Gáborné, Bócz Gézánné, ifj. Bágya Ödönné, Nissalo szky Endréné, Nagy Ödönné, Nagy Ida, Meskó Boldizsárné, Sebő Mihályné, Grünwald Henrikné, Polgár Anka, Polgár Gyuláné, Grósz Sándorné, Várady Ödönné, Butyka Lajosné, Sebesztha Pittokároné, Szentlélek Kálmánné, Kutszenzeiter Ida, Örley Anna, Nemesik Oiroska, Bócz Ilona, Bócz Ella, Jelinek Gézánné, Cseresnyés Lujza, Bordé Ferencné, Lukács Ödönné, Rimanóczy Kálmánné, Kőszeghy Józsefné, Brüder Jenőné, Ragány Juliska, Kágyi Lajosné, Janky Antalné, Kőszeghy Mariska.

A diszközgyűlés.

A városház nagytermében a tanácsnokok székei és az első padosorok a vendégek részére volt fenntartva.

Megkapó látványt nyújtott a sok ünneplő fekete ruhák között a szebbnél-szebb díszmagyar és főpapi dísz.

Remek díszmagyarban voltak: Miskolczy Ferenc főispán, Marxovits Antal, Bölöny József, Keszthely Zoltán, Örley György, Ertsey Péter, dr. Hoványi Gyula, Bordé Ferenc, Rimler Károly, Kőszeghy József, Mezey Mihály, Rimanóczy Kálmán, Komlóssy József.

Az első padban főpapi díszben Fetszer Antal felsz. püspök, Laurán Ágoston pápai praelátus, püspöki helynök, dr. Karácsonyi János kanonok, Mangra Vazul.

Az egyházi férfiak: Vass Bertalan, Noviny S. Alfonz, Vucskics Gyula, Pácz Sándor, Károly Irén, továbbá Sulyok István, Csák Máté, Materny Imre papi talárban jelentek meg.

Képviselve voltak az összes közhivatalok, tanintézetek, hatóságok, vezetők által.

Pont 3 órakor ment be a terembe pompás díszmagyarban Rimler Károly polgármester s a zaj egyszerre elült.

A polgármestert elfoglalván helyét, a következő szavakkal nyitotta meg a diszközgyűlést:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a mai napon összehívott rendkívüli közgyűlést midőn megnyitom, legmelegebben üdvözölöm a megjelent vendégeket, valamint a törvényhatósági bizottság minden egyes tagját.

Ez a beiktatás azért is fontos, aktus, hogy Nagyvárad város a mai naptól fogva külön főispáni méltósággal látatott el. Örömmel tölt el ez mindnyátunkat és mint járt legeztem azt az igazságot, hogy a főispáni széket mindenkor oly férfiak töltötték el, akik Nagyvárad város érdekeit mindenkor szívőkön fekdűt és azt minden erejükből előmozdították.

Lehetetlen azonban eltitkolni a feletti örömlünköt, hogy Nagyvárad városának teljesen különálló főispáni székét külön főispánnal töltötték be és hogy őt most saját otthonában van szerencsénk heiktatni.

Ezen szavakkal nyitom meg a közgyűlést hogy a belügyminiszter ur leiratát felolvasni sziveskedjék.

Erre Bordé Ferenc főjegyző a kinevezési leiratot felolvasta.

Rimler Károly: Indítványozom, hogy a tek. törvényhatósági Bizottságnak, hogy a kinevezett főispán urat az eskü letételre küldöttség hívja meg, mely küldöttségnek tagjai a következők volnának:

Mezey Mihály, Ronrad Márk, Adorján, Emil, Berkovits Ferenc, Sulyok István, Vucskics Gyula, Várady Zsigmond, Miskolczy Barna, Kecskeméti Lipót, Moskovits József, Fusch Mór és Szokolay Tamás. (Eljenzés.)

Miután abban a kedvező helyzetben vagyunk, az ülést felfüggeszteni fölösleges, csupán egy pár másodpercre kérek türelmet, amíg a főispán ur bejön.

Midőn Hlatky Endre főispán a küldöttség élén a terembe lépett, percekig tartó éljenzéssel és tapssal fogadták.

Az ováció lecsendesülte után Rimler Károly polgármester a főispánt szívből üdvözölte s felkérte, hogy a törvényben előirt esküt a város törvényhatóságának színe előtt letenni sziveskedjék.

Az egész közönség felállott s Bordé Ferenc főjegyző felolvasván az eskü mintát, az új főispán az eskü szövegét érces hangon mondta utána, mire újból kitört a taps és éljenzés.

Ezután a tisztikar nevében a főjegyző üdvözölte a főispánt, a következő beszéddel:

Bordé Ferenc beszéde.

Méltóságos Főispán Ur!

A letett eskü után van szerencsém méltóságodat Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város tekintetes törvényhatósági bizottsága és tisztviselői kara nevében őszinte örömmel, őszinte tisztelettel üdvözölni.

A városok szellemi és anyagi fejlődése a kultura fejlesztésének egyik legerősebb tényezője. A magyar városok szorgalmas, munkás polgári eleme, demokratikus irányával, erős magyar nemzeti felfogásával és érzületével

Ritka alkalmi vétel!

Üzletemet április hóban teljesen felosztatom, miért is raktáromat minden elfogadható árban elárusítom. — Szalag, csipke, rövidárúk, kézimunkák, keztük, harisnyák, pipere-cikkek legolcsóbb beszerzése.

KOVÁCS LAJOS

Csak rövid ideig!

elfogadható árban

Rákóczi-ut.

ezen feladatának nemcsak megfelelni, hanem szeretet h záruk ily irányu fejlődésének legerősebb alapját képezi. S épen ezen indokból szükséges az, hogy a magyar városok fejlesztése, jólétének emelése, a magyar kormány mindenkorai főtörekvés és feladatát képezze.

Ezen törekvés felismerésének megnyilvánulását látjuk akkor, midőn a magyar kormány előterjesztésére Biharvármegye és Nagyvárad főispáni széke ketté választatott és Nagyvárad város főispáni széke dicsőségesen uralkodó Apostoli királyunk Ó felsége legmagasabb bizalma méltóságodat ültette be.

Kétszeres örömmel tölt el bennünket Ó felségének ezen legmagasabb bizalma, mert ez által nem csak azt értük el, hogy Nagyvárad város törvényhatósága élére külön főispán állítatott, hanem azt is, hogyvárad város főispáni széke oly férfiu nevezetett ki, aki közöttünk fejlődött, törvényhatósági életünkbe lett nagygyá, aki a város ügyeit ősméri, mindenkit megnyerő tapintatos modorával a város polgárainak szeretetét és bizalmát megszerezte.

Több mint harminc éve már annak, hogy Méltóságod e város törvényhatósági bizottságában a polgárok bizalmából tevékeny részt vesz. S ezen harminc év alatt nem volt e város fejlődésében egyetlen egy mozzanat sem, mely méltóságod nevéhez ne fűződött volna, nem létesítettett egyetlen egy intézmény sem, melynek alkotásában munkájával a törvényhatóságban méltóságod hozzá nem járult volna.

Ez a harminc évi működés képezi ami őszinte szeretetünk, tiszteletünk és bizalmunk alapját. Erős alap ez, melyre jövőnket építhetjük.

Bizvást előlegezzük tehát a bizalmat, mert tudjuk azt, hogy nemcsak figyelemmel kísérte városunk anyagi és szellemi fejlődésére irányuló törekvéseinket, hanem annak elérésében tevékenyen részt vett: előlegezzük a bizalmat, mert hisszük azt, hogy segítségünkre leend mindazon ténykedésünkben, mely városunk ugy: kulturális, mint anyagi fejlődésének polgárai jólétének előmozdítására fog irányulni. De előlegezzük a bizalmat azért is, mivel meggyőződésünk, hogy Méltóságod új állásában is az

lesz a mi volt szeretett hazánk hű fia szeretet városunk igaz polgára, Isten tartsa, Isten áldja, Isten segítse.

Zajos éljenzés és taps kísérte a csinos beszédet.

Nagy figyelem között kezdte meg ezután az új főispán székefoglaló beszédét. Szépen, a meggyőződés hangján, keresetlen szívből fakadó beszédet mondott a következőkben:

Hlatky Endre főispán beszéde.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Mélyen tisztelt vendégek!

Méltóztassanak megengedni, hogy akkor, amidőn becses megjelenésükért mely hálának és köszönetemnek akarok kifejezést adni egy-szersmint becses elnézésüket kérem, hogy ha nem lesz beszédem szónoki mű és nem lesz ily terjedelmes, mint ezen alkalomhoz méltó lenne. Azon szerencsétlen helyzetbe vagyok, hogy egészségi állapotom épen a nagy beszédben akadályoz. Mégis meg fogom kísérelni, előadni a következőket:

Tek. Törvényhatósági Bizottság!

Nagyvárad város mindig egyik legnagyobb jelentőségű városa volt az országnak, ha multjába visszapillantok, azt találom, hogy ebben a városban királyok vonultak be diadalmasan és temetkeztek. Szt. Lászlóra hivatkozom, akinek sírjához nemcsak külföldi fejedelmek, hanem Magyarország majdnem valamennyi királya elzarándokolt.

Hivatkozom arra, hogy nagytörténelmi nevezetesség adatott ezen városnak, de nem fejtetem hosszabban, hiszen meg van ez írva Rogériusz kanonok könyvében mesteri tollal, hogy milyen állapotokon ment keresztül a tártárjárás alatt.

Köztudomásu, mit szenvedett e város a törökdhódoltság idején, lerombolva minden kultur intézménye, gimnáziuma és egyéb iskolái kivándorolni voltak kénytelenek s alig volt reménye, hogy a város régi dicsőségét még egyszer fellendültni lássa.

Hálát kell adni az Istennek, hogy Nagyvárad városa ezen súlyos csapások után kiemelkedett. Kiemelkedett akkor, emidőn 1848.

70—73 t.-c. önálló törvényhatósági joggal ruházta fel.

Ezen időponttól lehet számitani Nagyvárad, városának fejlődését. Ezen 30—40 év alatt lakossága meg kétszereződött, paloták emelkedtek és kulturának törekvéseit látjuk és élvezzük. Mint a legutóbbi időkig a város Biharvármegyével mint anyavármegyével egy főispánságot alkotott. A főispánság volt a kapcsoló Nagyvárad és Biharvármegye törvényhatósága között.

Most midőn Ó cs. és kir. Apostoli Felsége által kineveztettem (éljenzés) e méltóságot elfoglalni van szerencsém, akkor következett az be, hogy Nagyvárad városa elvált a vármegyétől. Ki kell jelentenem azonban, hogy csak formailag. Csak formailag, másként nem is, mert a város és vármegye egymásra vannak utalva.

Egy test és egy lélek. Tehát csakis együtt boldogulhat Nagyvárad város lakosságának kulturális fejlődése, ipari és kereskedelmi jóléte a vármegyének is nagyobb hasznára lehet, mert Nagyvárad városa szerves központja a vármegyének. Mentül inkább emelkedik gazdaságilag, iparilag, kereskedelmileg ez a város annál inkább központja lesz ennek a vármegyének, bár máttól fogva ez a törvényhatóság formailag el lesz választva, de együtt fog maradni karöltve, boldogan és megelégedetten.

A magas kormány elhatározta, hogy Nagyvárad városát külön főispáni székekkel ruhazza fel. Nézetem szerint ezzel megtette az első lépést ahhoz, hogy a városok fejlődését előmozdítsa.

Szét kell néznünk a külföldön, Európában délen, olasz országban, sőt Orosz országban is, azt fogjuk tapasztalni, hogy minden államnak, kivéve Spanyol országot, a legnagyobb erősségei a hatalmas jólétben élő városok. Francia országnak van husz városa. A külföldi államoknak kiemelkedő gyászpontjai a városok, amelyekből a kereskedelem, ipar és kultura kisugárzik s e városok egymásra támaszkodva adják a hatalmat. Ebben az országban is így kell lennie a városok megerősítésével az állam erősödik. Erre való törekvést látok a kormány ez elhatározásában, hogy engem e város élére állított, mert magyarország nagyobb

Modern butorok ■ LUKÁCS NÁNDOR-nál ■ Rákóczi-ut 8. sz. ■

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Mese a sötétségről.

Volt egyszer egy ország a nagy világon. Arról volt nevezetes az a nagy darab földterület, hogy hegyeit, völgyeit, sápadt, mogorva lakóit nem sötéte soha az áldott, fényes meleg nap. Komor, öreg hegyek emelkedtek magasra magasra körülötte és irigyen, haragosan állták útját az arra tévedt világosságnak. A sötét hegyecsucok fölött szürke és fehér felhőtömegek lebegtek, miktől sohasem nyújthatta, sziklás meredekjeit büszkélkedve ég felé a szabad tér és levő birodalmába, mert a sűrű, tömör fellegek körül folyták, föléje húzódtak és rémes meséket susogtak a sötét, irigy hegyeknek s egészen elzárták a naptól.

A kik messziről látták ez országot, szomorúan mutatták társaiknak: Látjátok, ott lakik a

a bün, tudatlanság, kétségbeejő hitelenség, gyötrő sötétség. S ennek egyedüli oka az a sok kopár, kemény, sziklacsucs, mert azok őrt állanak az ország felett és kizárják az arrafelé lopódzó fényt. Az a felhőtömeg pedig ami körülveszi és elborítja őket, azoknak a máglyáknak a tüzeből támadt, melyeken elégették a világosság és fény után kutatókat. A mártírhalált halók bosszat állanak avval, hogy emléküik ránehezedik a büszkén magasba nyújtzkodó tetykre és ijesztő meséket sétol nekik egy napról, mikor, dacára minden ellenőrzésnek, szigoru figyelemnek, megszázaszrodott óvatosságnak, mégis derűsen, ragyogón, fényes tisztasággal süt ki országuk felett a nap.

És hosszú, hosszú idők mulva jött egy ember a sötétség országába, ki erős volt, bátor és szeretetteljes. A hatalmaskodó, rideg lelkű, zsarnok uralmat, a sápadt, sötétségben senyedő és fény után vágyó népet kívánta látni

és szíve szerető szavaiva vigasztalni ott hol a világon a legnagyobb szükség volt rá.

Haragosan mordultak az öreg hegyek, mikor a fehér ruhás jövevényt megpillantották. De hiába indítottak szigoru vizsgálatot, senki sem tudta megmondani, hogy hol lépte át az ország határait. Azonban ott volt és ezt ijedten kellett napról-napra tapasztalniok, mert a nép seregestől tódult a csoda ember felé, kinék fehér ruhája sugározta magából a világosságot, keze lágyan simogatóit és enyhét adott, hangja édes volt és gyógyító. S az emberek lelke sejteni kezdte a fény őseredetét, szíve vágyait utána, esze arról mesélt.

A csodás ember pedig beszélt tovább nekik igazságos fényről, áldó melegeiről, világos színekről, sötétség végéről.

Az őrt álló elfogultság az ő komor szövetségeseivel üldözni kezdte az tanokat hirdetőt. Előbb csak gyalázó szavakkal, kételkedő elmentmondásokkal állta útját, később nem ri-

Első szent áldozási emlékképek,

valamint mindennemű szentképek legnagyobb választékban, különféle alakban és legszebb kivitelben magyar, német, vagy tót szöveggel a legjutányosabb árban kaphatók

BUZÁROVITS GUSZTÁV

könyvkereskedésében, ESZTERGOMBAN.

Mutatvány képek és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

városai így megbízatást nyernek, hogy minden téren ipar, kereskedelem, terén mindent elkövesenek, hogy a város illetve az állam kulturájának emelkedjék.

Lelkem és szívem mélyéből üdvözlöm a kormány elhatározását és be kell vallanom, hogy akkor a midőn el határoztam magamat arra, hogy Nagyváradi város főispáni székét elfoglalom és 35 évi ügyvédi pályámmal szakítok és egy új pályára lépek, méltóztassék elhinni, hogy nagy elhatározás és megfontolás kellett hozzá. Aggodalmaink is lehetnek arra nézve, hogy vajjon ezt a magas állást és igényeket a melyeket hozzá fűznek, vajjon méltó képes leszek-e betölteni, illetve azoknak megfelelni.

Elkellett válnom egy állástól, mely bevalom az én nézetem szerint a legmagasabb hivatások egyike. Sijnálattal váltam el tőle, de mégis elhatároztam magam, elfogadom a belémhelyezett bizalmat és elfogadom méltóságát.

Elfogadtam, mert nyíltan kikell mondanom, hogy az országot, oly sötét és szomorú helyzetbe látom, hogy ezen helyzetben segítő, minden hazafinak meg kell ragadni a legkisebb alkalmat arra, hogy ebből a szerencsétlen állapotból, mely alatt nyögünk, kivessze s a munka útjára az érvényesülés felé.

A magas kormány megbízatását elfogadtam. Elfogadtam, mert kötelességemnek tartottam. Ne méltóztassék gondolni, hogy érzélsébe akarok bocsátkozni, mint színész eljátszani szerepemet, őszintén azzal a becsületességgel, mely minden polgárerénynek alapja s amellyel én e város érdekeit mindenkor szolgálni iparkodtam, vállalom ezt a méltóságnak nevezett kötelességet is, mert úgy éreztem, hogy e várossal szemben, melyben születtem, melyben őseim, apám és nagyapám éltek, melynek szentelt porában poraik piheunek, elmulaszthatatlan kötelességeim vannak. Kötelességem, hogy e város felvirágoztatásán lelkem egész erejével munkálkodjam. (Taps, éljenzés.)

Mélyen tisztelt Törvényhatósági Bizottság! Minden töprengéssel felhagytam, mikor arra a gondolatra jutottam, hogy vannak kötelességek, melyek ha áldozattal járnak is, meg kell tenni.

adtt vissza a bántó tettegességektől sem és ostort tört a legsötétebb hegycsucs kétségbeesett rágalmából, ócsárló vádaskodásaiból és kiostorozta országából a fény terjesztőjét.

Eltávozott a csoda-ember, de a sugárzásból, mi egész lényéből kiáradt, megmaradt a szomorú, elgyötört emberi szivekben egy-egy halványan derengő kis világosság, ami, dacára az erőszakos elnyomásnak, lassan fejlődni kezdett, mind nagyobb és nagyobb tért foglalt el s végül itt is, ott is fellobbant a szelid, vigasztaló, utmutató fény és lassan világosodni kezdett a vak sötét.

Ijedten vették észre a hegyek, hogy lakóik közül bár kiűzték a fehér ruhás idegent, annak tanai már elhullottak a fogékony lelkékben, ott megmaradtak örökre és csodás erővel utat törve maguknak, ki a szabad levegő után.

És ekkor teljes kegyetlenséggel jártab el ezekkel az áhítatosan hívőkkel szemben. A csoda emberhez nem mertek nyulni, mert félték annak átlátszó, tiszta ragyogásától, de a saját országu tudatlan, alig alig botorkáló, parányi lakói nem töltötték el őket télelemmel, öntudatlan sejtelmekkel, akaratlan mogadással. És a szegény kis lakok közül kinhalással, körüláncolt, fojtó tüsttel égő máglyákon pusztult el megint száz és ezer.

Ezek között az érzelmek között határoztam el magamat arra s abban a hitben és tudatban, hogy az Isten tehetőségét ad ezen város érdekét a magas kormány érdekével együtt szolgálhassam.

Tettem ezt abban a tudatban, hogy polgártársaim és a tek. Törvényhatósági Bizottság által a város iránt teljesítendő kötelességeimben, feladtaimban támogatni fog és ez szent hitem és meggyőződéseim volt s ez volt a harmadik oka elhatározásomnak, hogy törvényhatósági bizottság előtt, mint Nagyváradi város főispánja merészkedjek megjelenni. (Leikes éljenzés.)

Hogy tulajdonképpen mik ezek a kötelességek és miként kell viselkednem e főispáni székben, ehhez szokás hosszasan szólni. Benne foglalhatik az esküben, melyet a főjegyző ur felolvasott és amelyet letettem s melyet megtartani minden ízében legbensőbb s legbecsületesebb kötelességemnek tartom megtartani a törvényeket és azokat másokkal is megtartani, mindenkor a város érdekében.

A törvény szükségzavú, de azért mégis elasztikus s ha valaki nem helyesen alkalmazza, a város törvényhatósági bizottságának autonóm jogait is érintheti. Azt hiszem, nekem sikerülni fog kellő tapintattal ezt elkerülnöm. Ha eltévedek, figyelmeztetni fognak minden kitérésre, ha hibát követek el, mindenki a legszivebben fogadok utmutatást. Ebbe bizva vigyázt fogok, hogy a város autonómiája, mely a városnak saját joga, semmiféle körülmények között sem érintsen. Vigyázni fogok, hogy minden szólam, szabadság egyéni vélemény úgy e terem falain belül, mint egyébutt is, mind adeg, míg a törvény megengedi a legszélsőbb határokig megvédelmezem. Hiszen, hogy ez nekem sikerülni fog.

Természetesen, hogy nagy kötelességeim is vannak, mert a felügyelő és ellenőrzési kötelezettségem oly jogokat rónak rám, melyek magukban is terhes kötelességek. Ilyen különösen, hogy e város érdekében a tisztviselői kar teljes kötelesség érzettel működjön. Azt gondolom e téren könnyű helyzetem lesz, mert Nagyváradi városának oly tisztikara van, melyet 30 éve volt alkalmam megismerni s tudom, hogy kötelesség teljesítésének magaslatán áll s így ritkán fog alkalmat szolgáltatni arra, hogy fentemlitett ellenőrzési jogomat ér-

Az erdők haragosan mordultak fel, mikor új és új fát vágtak ki belőlük az újabb és újabb máglyákhoz és a rajtuk elégetett martirok tündöklő, glóriás fejjel álltak a vörös lángtenger között nyugodtan, fájdalom nélkül, megdicsőült arccal. A bábász tömeg is megunt a naponként ismétlődő látványosságát és megfélemlítette azoknak ismeretlen testi-lelki erejüket. Egyszerre váratlanul, hevesen tört ki minden a mindenségben és egymás segítségével, válvtve folytatva a várakozásokat lerombolták a magas, félelmes hegycsucokot és remegve, hittel telve, boidog érzéssel hajtottak fejét a fel-felcsapódó máglyaláng előtt és ujongva, kacagva, megtisztult lélekkel, érző szívvél, világos aggyal borultak le az egyszerre hatalmas, siserdő zugással fellobogó fény előtt mely ledöntötte a sötétséget, eloszlatta a visszaemlékezés fájó felhőit és tisztán, fényes igazsággal, sugárzóan ragyogott le rájuk.

Ép ilyen küzdelmet folytat az ész, szív és lélek is, míg bűnben, tudatlanságban, lelkisötétségben él és hit erejével, az ész képzésével, a lélek jóságával ép így arathat győzelmet a félelmes, gonosz, korlátolt sötétségen velük.

Boér Margit.

vényesítem, de ha szükség lesz rá, igazság szeretetem és becsületességem minden erejével érvényesíteni is fogom. (Taps, éljenzés.)

Meg kell említenem, hogy hosszasan akarnék beszélni, hogy ennek a nehéz kötelesség teljesítésének elvállalásánál nem a méltóság kecségtetett, mert ezt én nem is annyira méltóságnak, ment kötelességnek tekintem, hanem e város polgárságának az az osztatlan nagy közbizalma biztatott, amelyet már aenyiszor volt alkalmam élvezni. Igazán szerencsésfiának kell magamat tartanom, hogy e város polgárainak szeretete minden törekvéseimet és munkásságomat oly nagy halálal honorálta.

Közel 35 éve annak, hogy ennek a törvényhatóságnak 13 ízben megválasztott bizottsági tagja vagyok s e város polgársága nekem juttatta azt a koszorút, amelynél szebbet a város egyetlen fiának sem adhat, hogy engem mint országgyűlési képviselőjét a Nemzet parlamentjébe küldött.

Miódég büszke fogok maradni erre, dacára, hogy büszkeség nincs bennem, nem is volt és nem is lesz s méltóságomat mindég csak kötelességemnek fogom tekinteni. De azt hiszem, nem is szükséges ezt mélyebben fejtegetnem, mert a törvényhatósági bizottság tagjai törekvéseimet már a méltból nagyon jól ismerik. Mindég egyenes, őszinte és becsületes akartam lenni és akarok a jövőben is. Mindég a kötelességemet óhajtottam teljesíteni és a meonyire tőlem telik teljesíteni fogom ezen a téren is, úgy hogy a törvényhatósági bizottság tagjai megínyenek győződvé igazságosságomról, iparkodással s törekvéssel meglegyen elégedve.

Méltóztatik ismerni gondolkozás módomat, ezért nem is fáraztom a tek. törvényhatósági bizottságot, de azért sem fárasztom már, mert tény, hogy a legszebb beszéd a falak közt érvényesül és hatása később semmivé lesz. Nem beszéddel, ígéretessel tartozom a tek. Törvényhatósági bizottságnak, Nagyváradi városának és minoen lakójának, hanem tettel. (Eljenzés.)

Tetteim olyanok lesznek, hogy a város összes polgárainak hasznára legyen. Én úgy fogom fel, hogy nem méltóságot, hanem közszolgálatot teljesítek s azt vigyék bírni a város minden polgárának.

Legyen a város bármely polgára, szeretettel és bizalommal forduljon hozzám szegénye, vagy gazdag, nyitva találja ajtómat. (Eljenzés.) Es mindég azt az embert fogja találni, aki kötelességeket teljesít, minden ember jogos érdekeit és a város érdekeit kötelességének tartja előmozdítani. Nem fogok ismerni vallás és osztály különbséget, hanem az embert tekintem és olyan ember iránt aki a kötelességét ismeri én a legnagyobb tiszteletet érzem bármily csekély állást foglal el a (Eljenzés.)

Azt hiszem, hogy a törvényhatósági bizottság tisztelt tagjai megvannak győződvé arról, hogy kötelességemet lelkiismeretesen fogom teljesíteni, de ez csak úgy történhetik meg, ha a tisztviselői kar, a törvényhatóság és a város összes lakysága támogatását, segítségét tőlem meg nem vonja, hanem minden téren, ha nem is teljesítem kötelességemet, mint kellene, engem erre jóakarattal figyelmeztet.

Ezután Isten áldását kérem a város minden polgárára, minden lakosára és a tisztviselői karra. (Eljenzés, taps)

Szünni nem akaró, percekig tartó éljenzés és taps tört ki a szép beszéd elhangzása után s a meleg ováció többször megújult s percek

Teljes tisztelettel:

UJHELYI RÓZA
női kalap különlegességi üzlete
NAGYVÁRAD, RÁKOCZI-UT.
TELEFON 130. TELEFON 130.

Tavaszi értesítő!

Szives tudomására hozom a m. t. hölgy közönségnek, miszerint

eredeti párisi modell kalapjaim megérkeztek és azok üzletben bármikor megtekinthetők.

Kedvező párisi összeköttetésem révén abban a helyzetben vagyok, hogy a versenyt felvehelem a fővárossal is.

mulva állott helyre a csend, mikor Rádl Ödön kir. tanácsos állott fel szólásra.

Rádl Ödön beszéde.

Méltóságos Főispán Ur!

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának mai rendkívüli közgyűlése, mely azon célból lett egybehívva, hogy méltóságodat, mint a város kinevezett főispánját, mint városi főispánt, magas és díszes állásába beiktassa, meggyőződésem szerint nem csak sablonszerű hivatalos aktus, hanem ami szeretet városunk, szent László városa életében, annak fokozatos fejlődésében nagy fontosságú, szinte történeti jelentőségű mozzanat is; általános emberi szempontból pedig felemelő lelkesítő és ami mind ezeknél többet ér, mélyeséges tanúságot, erkölcsi tanúságot magában rejtő ünnepség.

Ami ezen ünnepségben a hivatalos aktust illeti, annak országos és politikai jelentőségével mindnyájan tisztában vagyunk, azt mindnyájan átértjük és átérezzük és így azzal annál kevésbé kívánok jelen felszólalásomban foglalkozni, mert ezen kérdés bővebb és részletesebb fejtegetése, kommentálása már oly körzetbe vágnak, melyből egész életemben távol állottam, melyet szinte ideges félelemmel kerültem — az aktuális politikába; ahol a legteljesebb tárgyilagosság, az ellenzet és meggyőződés legnagyobb tisztelet mellett is, lehetetlen, sokszor elkerülni azt, hogy a lelkekben diszonancia ne keletkezzék.

Már pedig ha valaha és valahol, úgy a mai ünnepségben kell azon lennünk: hogy az teljesen harmonikus legyen, senkinek érzékenységét ne érintse, szóval, hogy annak hangulata mindnyájunk szívéből, lelkéből egységesen fakadjon.

És éppen ezért, csak arra a térre kívánok felszólalásomban lépni, melyen tudom, hogy egyhangúlag, zavartalanul megnyilvánul mindnyájunk öröme, lelkesedése s amelyen lelkeinket szíveinket a tisztelet, a szeretet és a bizalom egységes érzete kapcsolja össze.

Városunk életében, fokozatos fejlődésében, történelmi mozzanatnak neveztem az imént már rendkívüli közgyűlésünket; bátran elnevezhettem volna korszakalkotónak is, mert méltóságodnak a város főispánjává lett kinevezésével vált Nagyvárad város, végre, teljes önálló törvényhatósággá. Kifelé megnyilvánuló vonatkozásaiban és viszonylataiban is.

De hiszen, mondhatná valaki a mult sem adott e tekintetben okot panaszra, hisz önkormányzati joggal voltunk felruházva, eddig is, önálló törvényhatóság voltunk egy százados kapcsolat teremtett köztünk és Biharvármegye törvényhatósága között igazi testvéries viszonyt, mely törvényhatóság főispánja a mi főispánunk is volt és soha nem fordult elő köztünk érdekellentét, sem hatalmi tultengés a város rovására.

Megengedem: hogy így van, de aki így okoskodik, az nem számol az emberi lélek egyéni érzékenységével, az ember pszichijének sajátosságát, titkos, gyakran öntudatlan aspirációival, azzal, amit a városi életben polgári önértetnek nevezünk s a mi a városok fejlődésének egyik leghatalmasabb, legerősebb tényezője volt mindig.

Minden élőlényben és minden élő szervezetben meg volt és meg van a vágy, a törekvés, a teljes önállóságra s annak kifelé való dokumentálására és mindaz, ami ha mindjárt a legcsekélyebb mérvben is, ha mindjárt a szónak nem materiális, hanem transcendentális értelmében is korlátozást jelent, az feszélyez, lankaszt, elkedvetlenít is zsidbasztólág hat.

Szubtilis dolgok ezek, de a való életben meg van a gyakorlati jelentőségük.

Polgári önértetünket bántó valóságos anomália volt az, hogy egy olyan nagy, szintiszta magyar, kiválóan intelligens szellemi, ipari és kereskedelmi gócpontnak, minő Nagyvárad, ha mindjárt autonóm szervezete élére, az eddigi kormányok, egy rövid ideig tartó kísérlettel feltekintve, amely alatt azonban szintén egy más idegen törvényhatóság Debrecen város koordinátáiként szerepeltünk — nem külön városi főispánt állítottak, aki ennek folytán nem fordíthatta teljes munkacseréjét egyedül és kiválólag a város ügyeinek és érdekeinek a legfőbb kormányzati hatóságok előtti képviselésére, hanem meg kellett azt osztania mások nagy egy óriási vármegye munkakörével.

Ez a visszás állapot most méltóságod kinevezésével a város előnyére megváltozott, most már a városnak van egy olyan felső hivatalos közege, aki kizárólag csak a városnak, ennek a mi városunknak, az adminisztrációját felelős, ellenőrzi; annak szentelheti egész munkacseréjét, b-hatásban felismeri annak hiányait, szükségleteit s azokat gyorsabban, hatékonyabban orvosolhatja, a központi kormányzat által, míg viszont a kormány abban a helyzetben van, hogy a város közönségének kívánságát, óhaját személyes szimpátiáit a kinevezendő mindenkorai főispán személyét illetőleg, most már minden más mellétekintet nélkül, korlátlanul figyelembe veheti és respektilhatja.

Ennek a megváltozott állapotnak az előnye már a városi főispánság kreálása első pillanatában mindnyájunk őszinte örömeire igaz és általános meglepődésére, abban jelentkezik, hogy a főispáni székben Nagyvárad első városi főispánjaként méltóságodat tisztelhetjük és üdvözölhetjük.

Méltóságodat, akinek egész élete, munkássága, minden törekvése, hosszú közpályája egyedül és kizárólag a város érdekeinek, boldogulásának, előhaladásának volt szentelve — és pedig teljesen önzetlenül. (Eljenzés.)

Aki közel három évtizeden át részt vett az át alakulás a fejlesztés óriási munkáján, minden frázisában, sőt ezt az átalakítási és fejlődési folyamott egyenesen irányította; (Eljenzés.)

aki azóta ismeri a város ügyes-bajos dolgait, annak ugyszólván minden egyes polgárát, akit mindenki szeret, akinek önzetlen közéleti tevékenységét köztünk mindenki magasztalólag elismeri, akiken a multból merített bizalmunk rendíthetetlen a tekintetben, hogy magas és befolyásos állásában a város és csakis a város igaz érdekeinek ismertetője, szószólója és elősegítője lesz a kormánynál. (Hosszan tartó eljenzés.)

Azt hiszem, hogy az előadottak után teljes joggal nevezhetem a mai törvényhatósági közgyűlést városunk életében valóságos történeti mozzanatnak, melynek fontosságát átérzi az egész törvényhatósági bizottság, mely lelkes örömmel tölti el ennek minden egyes tagját és hogy politikai pártállásra való tekintet nélkül meggyőzőnk abban valamennyien, hogy méltóságod személyében a magas kormány közlünk a legméltóbbat ültette a főispáni székbe. (Eljenzés, taps.)

Van azonban mai ünnepségünknek még egy másik, ha nem is a hivatalos aktszal szorosán összefüggő, hanem általános emberi és magasabb etikai szempontból nagy fontosságú és magában mélyeséges erkölcsi tanúságot rejtő felemelő és megnyugtató jelentősége.

Ez a jelentőség a tiszta jellem, a hiven és

önzetlenül teljesített kötelesség a fáradhatatlan és becsületes polgári munka fényes diadala, mely Méltóságodnak a főispáni méltóságra lettem emelésében megnyilvánul. (Eljenzés.)

Ez a diadal felemelő, megnyugtató, vigasztaló, különösen utilitárius irányzati korban, melynek tülekedésében mindenki csak előre tör és csak egyénileg kíván érvényesülni. Csak szertelen és jogosulatlan ambíciókat hajhász, igen ritkán tiszta erkölcsös, hanem ka kell akár erkölcstelen alapon és eszközökkel is; nem a hosszúság, a fáradtság, a becsületes polgári munka teljesítésében kimutatott saját benső értékével, hanem a cliques állás, a pártfogás és egyéb fértatlan, de kényelmes és fájdalom, gyakran sikeres módjában. (Ugy van!)

Ez a diadal azt jelenti, az etikai alapon álló, a szorgalmas, a dolgozó, a becsületes polgári munkát teljesítő, a szerény, az önkritikát gyakorló és ha mindjárt kisebb körben is, de hivatását lelkiismeretesen betöltő embernek: így élj, így viselkedjél, mert így, ha lassabban is, ha rögzösebb uton és sok küzdelem után is, de nem fog elszaporodni a győzelem koronája, hiven a szentírás biztatásához: non coronabitur, nisi qui legitime certaverit.

Ez a mélyeséges erkölcsi tanúság, mely a mai hivatalos ünnepségből méltóságodnak, szeretet főispánunknak egész életéből és egyéniségéből felénk sugárzik.

Ilyen érzelmekkel áthatva, tisztelettel üdvözölöm a főispáni székben méltóságodat, azon politikai párt nevében és megbízásából, melynek elveit méltóságod is vallja, melyhez — ha küzdelmeiben aktive részt nem veszek is — szívvel, lélekkel tartozom s melynek végleges diadalát forrón ólajtom, mert az a meggyőződés, hogy annak a pártnak munkája, a haza üdvére szolgál.

Isten minden áldását kérem Méltóságod működésére.

Percekig tartó taps és eljenzés kísérte a szép beszédet.

A szép szónoklat után dr. Stokker József biz. tag állott fel szólásra s a következő beszédben adott kifejezést az ellenzék véleményének s üdvözölte az új főispánt.

Dr. Stokker József beszéde.

A mai közgyűlésnek tárgyát képező főispáni kinevezéssel és beiktatással kapcsolatosan a magam és függetlenségi elvbarátaim álláspontját a következőkben kíván jelezni:

Magyarország jelenlegi kormánya nem az alkotmány szellemében járt el akkor, amidőn kineveztetésekor nem támaszkodhatván parlamenti többségre, sőt egyáltalán pártira sem, nem rendeltette el rögtön a választásokat és ily módon meg sem kísérelte, hogy magának alkotmányos uton a parlamentben többséget szerezzen.

Fokozottabban alkotmányellenes volt a kormánynak az a ténye, hogy a hazánk alkotmányos életét garantáló törvény világos tilalma dacára is költségvetés nélküli állapotban elnapoltatta az országgyűlést. (Zaj. Elmentmondás.)

Ezeknek mint megtörtént, tagadásba nem is vehető tényeknek megállapítása után azonban el kell ismernünk, hogy bizalmi embernek megválasztásában minket Nagyváradot, illetőleg ez a kormány is szerencsés kezűnek bizonyult.

Előnyösnek tartjuk városunkra nézve azt az elhatározását, hogy nekünk külön főispánt adott.

Mert ennek a nagy, rohamosan fejlődő ipari, kereskedő és kultur városnak fontos ügyei oly nagy számúak, hogy azoknak helyes és jó elintézése, vezetése egy ember-

Tisztelettel

WÉBER TESTVÉREK

Nagyvárad.

Bémer-tér.

Az árusítás naponta reggel 8 órától este 7 óráig tart, a berendezésnek egy része, valamint egy hármass pénzszekrény eladó.

ÉRTESSÍTÉS!

Üzletünk átalakítása végett az összes áruinkat, ugymint: blousok pongyolák, aljak, kabátok, kosztümök,

gyermek ruhák

s egyéb cikkekkel e hó végéig minden elfogadható árban árusítjuk.

nek egész tevékenységét igénybe veszi. (Helyeslés.)

Szerencsésnek tartjuk a kormány azon elhatározását is, hogy városunk főispánjává azt a férfit nevezte ki, aki városi közügyeinknek intézésében évtizedek óta önzetlen és áldásos működést fejtett ki és ezzel a város minden elfogulatlanul gondolkozó polgárának tiszteletét és szeretetét a legnagyobb mértékben kiérdemelte. (Éljenzés.) És mert új főispánunk multja nekünk garanciát nyújt arra, hogy törvényellenes rendeletek, utasítások végrehajtására felülről sem lesz kapható és mint az autonómia tiszteletében felnőtt ember autonómikus jogainak szükség esetén felelős is meg fogja tudni védelmezni: ezen indokok bírnak minket arra, hogy rokonszenvvel, szeretettel fogadjuk új főispánunkat Hlatky Endre urat. (Éljenzés.) Biztosítván őt, hogy minden törvényes cselekedetében számíthat a mi önzetlen odadó támogatásunkra is. (Helyeslés.)

Ily értelemben és ilyen szellemben mondjuk mi is:

Éljen Nagyvárad város új főispánja.

Dr. Hoványi Géza szólalt fel ezután röviden. Kérte a főispánt és a törvényhatóságot, hogy ünnepélyes pillanatban indítványt vehessen. Kéri, hogy határozza el a törvényhatóság, hogy úgy a főispán, mint a többi beszédek a jegyzőkönyvben megörökíti.

Helyeslés és éljenzéssel az indítványt elfogadták.

Hlatky Endre főispán ezután, zajos éljenzés között berekesztette az ünnepélyes közgyűlést.

Tisztelgések.

Az installáció befejeztével Hlatky Endre főispán szobájába vonult és ott fogadta a küldötteket.

Elsőnek Biharvármegye küldöttsége tisztelgett dr. Miskolczy Ferenc főispán vezetésével. Az üdvözlő szónok kérte az új főispánt, hogy a kettéválasztást csak formainak tekintse és ketten vállaltva munkálkodjanak a város egy és város közös érdekeiért. Hlatky Endre válaszában teljesen osztja Miskolczy véleményét és a két törvényhatóság szerves összefüggését egy hasonlattal világítja meg. Eszerint Nagyvárad nagy szívhez hasonlítható, mely a megyéből eredő ezekkel táplálkozik. Amint a szív az őt tápláló erek nélkül és viszont az erek a szív nélkül nem létezhetnek, éppúgy Nagyvárad és Biharvármegye sem létezhetnek egymás nélkül.

Másodiknak Nagyvárad város tisztikara és tanító testülete tisztelgett Rimler Károly vezetésével. Az új főispán a polgármester üdvözlő beszéde után kiemeli a városi tisztikar és tanítóság derekségét amely az ő nagy munkája előtt mintegy bátorításul szolgál neki.

A Biharvármegyei nőegylet küldöttsége dr. Gerliczy Félixné vezetésével tisztelgett. Az üdvözlő beszédet Böszörményi Géza ügyvéd, az egyet titkára mondta.

A római katolikus papság deputációját dr. Vucskics Gyula esperes vezette, aki üdvözlő beszédeiben utalva a város nagy ünnepére kifejtette, hogy ebben készségesen vesznek részt ők is, kikre a város róm. kath. híveinek lelki gondozása van bízva. Ismerik a főispánnak fenkölt gondolkodását, ez biztosítja őket arról, hogy az anyagi jólét eszközei mellett nagybecsűl a polgárok legtöbb szellemi javát a vallást, névleg azt, melynek ők szolgálják s melynek tagjai közt a főispánt is tisztelhetik. Híveinek a polgároknak javára vállaltva munkálkodva bizalommal köszöntik a főispánt s kívánnak áldást önzetlen, a város és polgárainak koldogulására irányított működésére.

A főispán mindenekelöl hálásan köszöni meg, hogy a papság eljött üdvözlésére. Örömet fejez ki azért, hogy ő éppen ennek az egyháznak a tagja. Igértet tesz, hogy miut a

multban, úgy a jövőben is igyekezni fog mindenütt, ahol csak módjában lesz a római katolikus egyház érdekeit és azokat a nagy célokat melyeket az szolgál, mindenben előmozdítani és megvédelmezni.

A görög katolikus papság küldöttsége volt a következő tisztelgő csapat, melyet Gencz János esperes vezetett. Az esperes meleg szavakban üdvözölte a főispánt, akinek felajánlotta az egyház támogatását. Hlatky Endre szívélyesen köszöntö meg a felajánlott támogatást és ígéretet tett, hogy mindenkor legkedvesebb kötelességének fogja ismerni a görög katolikus egyház érdekeinek támogatását.

A református egyház Barry József főgondnok vezetése mellett tisztelgett, melyet Hlatky Endre meleg szavakban köszönt meg. E beszédében kifejtette, hogy ismeri a ref. egyház működését, mely a magyarsággal szoros összefüggésben van. Támogatását ígerte meg, melyet viszont kért, az egyház vezetőitől. A görög keleti egyház deputációját Pakala Tamás vezette, akinek a főispán kijelentette, hogy mindenkor rendelkezésére áll az egyháznak. Az ág. ref. egyházat Materny Imre vezette, az orthodox izraelita hitközség üdvözlését Ullmann Sándor tolmácsolta.

A neolog izr. hitközséget Kecskeméti Lipót vezette, aki költői szárnyalású beszéddel üdvözölte a főispánt. Az üdvözlő Hlatky hálásan köszöntö meg. Köszönő beszédében azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy minden ember csak akkor ér valamit, ha azt a vallást, amelyben él, igyekszik lelkével és minden erejével betölteni.

A helyőrség tisztikarát Ditrich vezérőrnagy vezette, aki németül üdvözölte a főispánt. A főispán magyarul válaszolt az üdvözlésre s ki jelentette, hogy oda fog hatni, miszerint Nagyvárad közönsége állandó békés együttértésben éljen a katonasággal.

A premontrei kanonokrendet Novotny S. Altonz vezette, akinek igen megkapó szavakkal köszöntö meg üdvözlését.

Ugyancsak tegnap tiszteltek a főispánnál: az ügyészség Baróthy Pál dr., a főreális kola Gedeon Alajos, a pénzügyigazgatóság Papp Miklós, a tanfelügyelőség Vasady Lajos a posta és táviráda igazgatóság Siket Traján, az államvasutak tiszti kara Petrás István, az államépítészeti hivatal May Sándor, a kulturális hivatal Papp Elemér, az erdőfelügyelőség Kolozsi Béla, a Kereskedelmi és Iparkamara Huzella Gyula, a gyógyszerész egyesület Konrád Márk, a Biharvármegyei közpórház Fráter Imre, az ipartestület Ováry Lajos, a 48-as honvédek Amánt Béla, az orthodox izraelita iskolák Gábel Jakab, az állami iskolák Tóth Imre, a kereskedelmi csarnok Hoványi Géza, az izraelita szent egyesület Schwarcz Antal, a kiskereskedők társulata dr. Szilágyi Géza, az állatorvosok Kanta Jenő és végül a városi vasut Szmazsenka Ernő vezetése mellett.

A küldöttségek előtt a főispán a legnagyobb készséggel jelentette ki, hogy támogatására mindenkor mindenben számíthatnak.

A deputációk fogadtatásának fél 7 órakor lett vége.

A társasvacsora.

Este 8 órakor nagyszabású s minden tekintetben pompás társasvacsora volt a Vigadó nagytermében. A ragyogó pompájú terem zsúfolásig megtelt vendégekkel, mintegy 400-an voltak jelen a csinosan terített asztaloknál.

A karzatot előkelő hölgyek, köztük az ünnepelt főispán családja és rokonsága foglalták el.

A terem végén levő dobogón Hamza bandája foglalt helyet, babérfák és zöld girland díszítések között.

A főasztalon közösen Hlatky Endre főispán foglalt helyet s tőle két oldalt Miskolczy

Ferenc megyei főispán, Rimler Károly, Szatnislavszky Adolf, Papp Miklós, Siket Traján, Keszthelyi Zoltán, Bary József, dr. Bozóky Alajos, dr. Hoványi Géza, Mezey Mihály, Medvigy Mihály, Sulyok István, Wallner Ödön, dr. Hoványi Gyula, Körovszky Ferenc, Miskolczy Barna, Huzella Gyula, Tóth Imre, Nemcsik Kálmán, Urbán Adolf, Konrád Márk.

8 óra után pár perccel lépett a terembe Hlatky Endre főispán. Zajos tapsal, éljenzéssel fogadták s a cigány rázendített a Rákócziára.

A harmadik fogásnál megeredtek a tósztok.

Hlatky Endre főispán mondta az első pohárköszöntőt. Nem kötelességből, de igaz, benső szívből emel poharat s kívánja, hogy király Ő Felségét az Isteni gondviselés sokáig éltesse.

A tószt után a cigány az Isten áld meg a magyart huzta s a jelen voltak állva énekeltek nemzeti imádságot.

Rimler Károly rámutat a történelmi fordulóra, hogy várad külön főispánt kapott. Az a körülmény, hogy erre az állásra a királyi kegy szívének választottát nevezte ki, fokozza az örömet, mert ha választottunk volna is csak erre a férfura esett volna választásunk. Ezért is korszakos jelentésű mostani ünnepünk. — Ebben segít a város jó szelleme, aki az ideált megvalósítani segít. Mikor a város fejlődéséről van szó, félrevonul a politika, a széthúzás, csak ideál marad vezér gondolatul, a város polgárainak érdeke. Erre biztosíték Hlatky személye, akit kér, hogy szeresse tovább is e várost, ennek polgárait.

Keszthelyi Zoltán remek beszédken fejezte ki Biharvármegye őszinte üdvözlését. A mai nap fényét az adja meg, hogy ez az igaz önzetlen polgári erények diadala. A város fejlődésére üriti poharát.

Dr. Hoványi Géza visszapillantást vett a mult és a mostani viharról, mely a nemzetet érte. Félték, hogy a viharok elnyelik a nemzet alkotmányát. Ily nehéz körülmények között vállalkoztak a kormány tagjai, hogy kivezessék a nemzetet a veszélyből. Ugy látszik, vállalkozásukat siker koronázza, Erre a kormányra üriti poharát.

Lukács Odön talpraesett, kedves szavakban szólott Biharvármegyeről. Jellemezte a megyei tisztikar nemes tevékenységét. Biharvármegye és tisztikarát éltette.

Dr. Bozóky Alajos meleg, szívélyes szavakban Hlatky Endre egyéni tulajdonságait méltatta s Isten áldását kívánta működésére.

Huzella Gyula szép szavakban a főispán családjáról emlékezett meg s azt éltette.

Mezey Mihály, látván, hogy az előtte szólók beszédét a nagy zajban nem lehetett hallani, a pódiumra állott fel s ott mondta el talpraesett beszédét azért is, hogy közelebb legyen a karzathoz, ugymond, mert az ott levő hölgyekhez szól. Szerinte Nagyvárad azért lesz nagy, mert e városnak vannak a legjobb hölgyei. Ebből a tapasztalatból él évtizedek óta s kívánja, hogy ez örökké fennálljon. Élteti Nagyvárad hölgyeit.

Dr. Miskolczy Ferenc hálás köszönetet mond a Biharvármegyeért való megemlékezésért. A város érdemeit méltatja. A legjobb jelző, hogy Nagyvárad nem kincsekben, de intelligens, hazafias polgároknak gazdag. A város vezetők és polgárait élteti.

Friedländer Sámuel Hlatky Endrét köszöntötte fel.

Gerő Ámin dr. Hoványi Géza közéleti és a város ügyei körüli tevékenységét méltatta. Majd a tisztikar hálóját tolmácsolta s élteti Hoványi Gézát, mint a polgárok mintaképet.

Gábel Jakab szép beszédben a megye és a város új főispánjait köszöntötte fel.

Dr. Hoványi Géza Tisza Istvánról, mint a

Tisztelettel

Berger Paula utóda

nőikalap divatterme

Szent János-utca 1. szám alatt.

Kérem a czégre figyelni.

A Berger Paula utóda cég értesítése.

Nagyságos asszonyom!

Párisi és bécsi elegáns modellekkel berendezett női kalap áruháza Szent János-utca 1. szám, ugyanott, a hol eddig volt, abban az épületben található.

mai politikai kibontakozás vezérével emlékezett meg.

A zenekar rögtön rágyújtott a Tiszánótára.

Rimanóczy Kálmán Rimler polgármesterre és családjára köszöntött.

Baróthy Pál hosszas, szép beszédben méltatta Hlatkyt mint jogászt, mint a város közigazgatásának egyik legelőlértit.

Ezután még több tósztt hangzott el s a jelen voltak kedélyesen töltötték az időt.

Az igazsághoz híven még kötelességünk megjegyezni, hogy a vendéglős már a törvényhatóság iránti tiszteletből is, nagyobb gondot fordíthatott volna a társasvacsorára, hogy a vendégek zöme ne távozzék elégedetlenül.

Népgyűlés a választói jog ügyében.

A budapesti Vigadóban szombaton d. e. 10 órakor nyitotta meg Dessewffy Auréli a gyűlést. Utána dr. Baross János előadó indokolta szépen a következő határozati javaslatot, mely

Mondja ki az országos gyűlés, hogy: Választási jogunk reformjánál miódenekelőtt az ezredéves magyar állam nemzeti jellegének, a nemzetiségi és társadalmi békének és közéletünk nyugodt fejlődésének nagy szempontját kell figyelembe vennünk és az ezen szempontokból vezetésre hivatott társadalmi tényezők kellő érvényesülését biztosítanunk.

Hangzatos jelszavak merev alkalmazását célzó radikális megoldás a nemzetnek minden nagy érdekét végveszéllyel fenyegeti, miért is az országos gyűlés teljes erővel állást foglal minden olyan irányzat ellen, amely e reformokat tulhajtott mértékben kellő garanciális rendelkezések nélkül akarná megvalósítani és egyesült cselekvésre hívja fel faj-, osztály- és pártkülönbség nélkül társadalmunk összes hazafiasan gondolkozó tényezőit.

Nem zárkózik el az országos gyűlés választási jogunk reformja elöl, amidőn azonban egy a tényleges viszonyokkal számoló reform szűbségét elismeri, kívánja, hogy a megalkotandó törvény a következő elvi szempontok tekintetbevételével készüljön:

A választói jog legalább 24 éves korhoz és állandó lakhelyhez köthessék.

2. Addig is, míg közoktatásügyünk odáig volna fejleszhető, hogy a választói jog alapját a népnevelési általánosan kötelező tanfolyamok teljes és sikeres elvégzéséről tanuskodó bizonyítvány képezhesse, az általános szavazati jog csak oly messzemenő garanciális rendelkezések mellett, valósíttassék meg, amelyek az értelmiséget közéletünkben megillető irányadó befolyást hatékonyan biztosítsák.

Ily rendelkezések hiányában a választójog — irni-olvasni tudás feltétele mellett — megfelelő adócenzushoz és a munkásosztálynak erre hivatott tagjait fölölelő oly szociális cenzushoz köthessék, amelynek kritériumát nő vagy özvegy állapot, rendszeres alkalmazás és részletesen megállapítandó minimális kereset képezné.

3. A szavazati jog megállapításánél irányadónak vett szempontok a választókerületek új beosztásánál is teljes mértékben érvényesüljenek.

A következő szónok gróf Bethlen István volt.

A beszédek további sorában gróf Károlyi Mihály, majd pedig két vidéki kigazda járult

hozzá ezekhez a fejtegetésekhez. Végül gróf Tisza István beszélt.

A választói jogot oly formán érti megalkotandónak, hogy az a magyar nemzet fejlődésével legyen arányos és hogy minden tekintetben megfelelő legyen az ország viszonyainak.

Andrássy Gyula gróf Tuniszból intézett táviratott Dessewffy Auréli grófhöz, a konzervatív választójogi gyűlés elnökéhez.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Május 5. d. e. 11. Kath. Kőr zárúnnepélye a püspöki palotában.

* **Virágvasárnap.** Ma veszi kezdetét a katolikus vallás egyik legmagasztosabb ünnepe a nagyhét. Ma, virágvasárnapján a templomokban mindenütt a Passiót énekelik. A mai napon az egyház barkát és virágot szentel. E napot, mely kezdetét jeleníti az Istenember kinszenvedésének, a Megváltónak Jeruzsálembé történt bevonulása emlékére üli meg az egyházúit.

* **Szentgyakorlat.** Az Oltáregyesületi szentgyakorlat a Szent László-templomban ma reggel ér véget, amikor P. Fiedler Lipót a szentgyakorlat vezetője kiosztja a pápai áldást. A szentgyakorlatokon állandóan igen sokan vettek részt mintegy ötszázán járultak a szentségekhez. P. Fiedler ma este a szemináriumban a kispapok szentgyakorlatát fogja megkezdeni.

* **Áthelyezés.** Dr. Miskolczi Ferenc, Biharmegye főispánja tegnap Miskolczi Jenő közigazgatási gyakorlókat, a központból a székhelyi főszolgabíróshoz dr. Bujanovits Rudolft pedig az árvaszékétől a közigazgatáshoz helyezte át.

* **Agyonvert napszamos.** Rácz János fugyivásárhelyi vasuti előmunkás tegnap este vacsora után a kocsmába ment, ahol már Bélienyéri József és még 11 társa, szintén vasuti munkások már javában mulattak. Ezek nem jó szemmel nézték Ráczot, mert az mint közvetlen felebbvalójuk, mindig szigorúan bánt velük és nem tűrt el semmi szabálytalanságot. Bélienyéri és társai ezért megjegyzéseket tettek Ráczra, aki erre, látván, hogy részeg emberekkel van dolga, eltávozott a kocsmából, hogy ezáltal minden összetűzésnek elejét vegye. Bélienyéri és társai azonban, akik meglehetősen ittasak voltak, utánamentek és a náluk levő botokkal valóságos szíjleverték Rácz János fejét, aki azonnal meghalt. A nagyváradi kir. ügyészség, melyet az esetről tegnap értesítették, helyszíni szemle tartását határozta el és elrendelte egyszersmint Bélienyéri József és társainak a letartóztatását.

* **Az iparos ifjak ünnepe.** A nagyváradi ipartestület ifjuságának „Önképző Egyesülete ma, vasárnap, délután fél 4 órakor Kőrös-utca 1 szám alatt levő helyiségében, mint lapunkban jelezzük, a márciusi dícső napok emlékére hazafias ünnepelet tart

* **Gyilkos anya.** Az állami gyermekmenhelyben tegnap délelőtt egy 3 hónapos kisgyermek mustár-olaj-mérgezés következtében meghalt. Goldstein Gizella 20 éves cselédleányé volt a csecsemő, akit a gyermekmenhely gyermekével együtt január óta gondoz. Eleinte

Goldstein Gizellát kiadták egyik vidéki telepre, ahonnan azonban a gyermekmenhely azon ériesítést nyert, hogy Goldstein Gizella gyermekével kegyetlenül bánik, állandóan üti-veri. A menhely vezetősége e hirre Goldstein Gizellát és gyermekét behozatta Nagyváradra, hogy a menhelyben gondozva állandóan szemmel tarthassa. Tegnap reggel Goldstein Gizella gyermekének mustár-olajat töltött a szájába, amitől az nemsokára meghalt. Az előjelből ítélve a nem egészben épelméjű anya valószínűleg szándékosan pusztította el gyermekét, noha ő tagadja ezt és azt állítja, hogy orvosságot akart adni gyermekének. Goldstein Gizellát a rendőrség letartóztatta s a további nyomozás fogja kideríteni, hogy Goldstein Gizella szándékosan-e vagy gondatlanságból követte el tettét. Ugyancsak a nyomozás fogja kideríteni azt is, hogy nevezett miként jutott a mustár-olajhoz s hogy e tekintetben nem terheli-e a mulasztás a gyermekmenhely ápolószemélyzetét.

* **Halálozás.** Mint őszinte részvétellel értesülünk *Schmutzler Jánosné* szül. *Kovács Mária* rövid de kinos szenvedés után meghalt. Az elhunyt temetése hétfőn délután 4 órakor lesz az uri-utcai gyászos háztól.

* **Hlatky Endre diszmagyarja.** Nagyváradi város első főispánjának *Hlatky Endre* nek diszmagyarja már a szerdai megyei közgyűlésen magára vonta a közönség figyelmét. A diszruha minden tekintetben harmonizál azzal a komoly méltósággal, melyet tulajdonosa betölt. A ruha fekete, Zrínyi korabeli diszmagyar. Az atilla fekete brokát selyemből készült rózsás és krizantín beszövéssel. A mente fekete lyoni selyem bársony, valódi perzsa szőrmevel szegélyezve, Stuart gallérral. Az ékszeres, melyek remekei a magyar ötvösművészetnek, aranyból vannak valódi zafir kövekkel kirakva. A minden tekintetben kifogástalan kiállítású diszruha egyik jeles nagyváradi szabó *Bumbara Imre* műhelyében készült.

* **Elmebeteg öngyilkos.** Tegnap hirt adtunk, hogy *Takács Julianna* elmebeteg cselédleány öngyilkossági szándókból mellbe lökte magát. Az orvosok véleménye szerint *Takács Julianna* sérüléséből fel fog épülni s akkor a rendőrség be fogja szállíttatni az elmekórházba. Kiballgatása alkalmával ma öngyilkossága okául azt adta elő, hogy őt tavaly valaki elaltatta s e közben műtét segítségével az összes beleit kivették s így ő ezek nélkül tovább nem élhet.

A legszebb tavaszi ujdonságok megérkeztek Spreng Testvérek zöldfa-utcai cipő, kalap és uridivat áruházába.

Férfi fehérműek, cipők, kalapok, nyakendők, gallérok, harisnyák, esőernyők és sötétebbek a legnagyobb választékban.

Szolid kiszolgálás. Olcsó árak.

x *Finom uri fehérmű és minden uridivat és kalap ujdonság megérkezett*

Róth M. utóda cégnél.

Bémer-tér.

Eredeti angol férfi cipők.

x **Nagyon fontos országgyűlési képviselő jelöltekre!** Mielőtt képviselő választ

tási zászlót, kokárdát, tollat és jelvényeket rendel, szíveskedjék a magyar gyártmányu mintákat és árakat *Rákos könyvnyomda cégnél* Kossuth (Sas) utca 2. szám megtekinteni, ki azokat legolcsóbban és jutányosan készíti. — *Kedvező fizetési feltételek!*

x **Bémer-tér 3. sz. alá költöztem.** Elvállalok minden a szakmámhoz tartozó villamos és gáz világítási vezetékek, lakások, szállodák, iskolák jelző csengő, telefon berendezéseit, uradalmak, gazdaságok s szeszgyárak részére saját üzemű dinamó berendezéseket, villámhárítókat. — Raktáron tartok villamos motorokat, iv, izzó és Wolfram féle lámpákat, mindennemű csillárokat, asztali lámpákat és az összes elektro-technikai cikkeket. — *Költségvetés díjmentes.* Stern Adolf, villamos és légszusz vállalata Nagyvárad, Bémer-tér. — *Telefon 556.*

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében március hó 17, 18, 19 és 20 án a következő érdekes mozgatókép ujdonságok lesznek bemutatva: 1. Herdóróld-hordóra. 2. Mózes születése. 3. Regatta verseny. 4. Eiffel torony megmászása. 5. Medvevadásszat a Pyrenéi hegyek. 6. Szerelmi csalódások. 7. Gyáva Pali. 8. Játékos büne. — *Belépti díj nincs.* — Kezdeté este 9 órakor — *Kitűnő italokról és jó zenéről gondoskodva van.* — A n. é. közönség szíves pártfogását kéri mely tisztelettel *Hartstein Árpád* tulajdonos.

x **Uj fogtechnikai laboratorium.** 25 évi gyakorlat a fogtechnika minden ágában! 21 évig Nagyváradon működtem Heiman fogorvosnál mint fogtechnikus. Elvállalok minden munkát arany vagy kaucsukban, szájpaddás nélkül, izléses és szolid kivitelben, olcsó árak mellett Kérve a n. é. közönség támogatását, vagyok tisztelettel *Windelburg Miksa* fogtechnikus Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11. szám.

* **Bersalino, Pichler és angol kalap** tavaszi ujdonságok **REICHARD ÁRUHÁZÁBA** megérkeztek, hol legelegánsabb budapesti és amerikai cipők kaphatók.

x **Hirdetmény:** A Polgári társaság pénztár r. t. új kibocsájtási részvényei az ideiglenes elismervény ellenében az intézet pénztáránál átvehető.

IRODALOM.

Szigligeti Ede emléke.

— *A Szigligeti Társaság felolvasó ünnepe.* —

Szigligeti Edének, a magyar színpadi irodalom egyik uttörő jelesének emlékeztetést, mint már jeleztük, az idén is fényes ünneppel üli meg Nagyvárad irodalmi társasága. Az ülést Husvét másodnapján, délelőtt 11 órakor tartják meg a város székhelyének dísztermében és annak egyik legfőbb vonzóereje Váradi Antalnak, a nagynevű költőnek emlékbeszéde lesz Szigligeti Edéről. Kivüle érdekes vendégei is lesz a Társaságnak. Nadányi Zoltán, a gyorsan feltűnt poéta, aki sajtó alatt levő kötetéből mutat be néhányat. Az ülés teljes műsora a következő:

1. Emlékbeszéd Szigligeti Edéről. Elmondja Váradi Antal, a Szigligeti Társaság tiszteletbeli tagja.

2. Jelenet a Fenn az ernyő nincsen kasból. Előadja Sik Rezső, a Szigligeti színház művésze.

3. A fekete bárány és A hálálfejű légió. Költemények. Irta és előadja dr. Krüger Aladár, a Társaság rendes tagja.

4. Költemények. Irta és előadja Nadányi Zoltán vendég.

A felolvasó ünnepre a belépő díj 1 korona a rendes és pártoló tagok egy-egy jegyre díjtalanul tarthatnak igényt és azt átvehetik Láng Józsefnek, a Szigligeti Társaságnak pénztárosának üzletében.

Bőrbajokat,

bőrkiütéseket, daganatokat és sebeket, a melyek **vérszegénységből** erednek és nem akarnak gyógyulni, a

Scott-féle Emulsió

Az emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

szüntet meg legjobban. A leg-tisztább alkatrészek, a melyek izletes módon könnyen emészthető krémmé egyesítettek a kiváló SCOTT-féle eljárás által, a

A SCOTT-féle EMULSIÓ-t

a legkiválóbbá tették és kétségbevonhatatlan hírnevet biztosítottak számára ezeknél a bajoknál.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap délután: Sasfók (Etsy Emiliával) este: Rip-rip.

Hétfő: Truk. (Ujházy Ed. első fellépésével)

Kedd: Konstantin abbé. (Ujházy második fellépésével)

Szerda: A P nte R quette család. (Ujházy harmadik fellépésével)

Cs. török: Sári bíró. (Ujházy Ed. nével bérletszünetben)

Péntek, szombat, szünet.

Rip-Rip. Talán fel sem kell hívni már a közönség figyelmét, hogy ne mulassza el a Rip Rip előadásával kínálkozó élvezetet, mert olyan híre-neve van ennek a kitűnő operettnek, hogy okvetlenül nagy közönsége lesz a színháznak ma este is. Ma, vasárnap Rip-Rip előadása érdekességet is hoz, Lisset hármasszerepét Zsigmondi Anna fogja játszani a partnere a gyönyörű énekű Asszonyi László lesz, akinek e darabban szép sikerei voltak már.

TÁVIRATOR

A pestmegyei munkapárt megalakulása.

Budapest, március 19. Budapesten tegnap alakult meg a nemzeti munkapárt, melyen gróf Tisza István nagyszabású beszédet mondott.

Az országház feloszlatása.

Budapest, március 19. Héderváry miniszterelnök átíratilag értesítette Gaál Sándor házelnököt, hogy 22-én József királyi herceg a budavári szertartási teremben fogja felolvasni az országgyűlést berekesztő királyi kéziratot.

A német császár és a király találkozása.

Berlin, március 19. Udvari körökből jelentik, hogy a német császár és a magyar király az idén is találkozni fognak. A német császár ugyanis elhatá-

rozta, hogy a magyar király nyolcvanadik születés napja alkalmából személyesen fogja üdvözölni. Vilmos császár május második felében meg Schönbrunnba és ez alkalommal a vadászati kiállítást is megfogja nézni. A német császár Ferenc Ferdinánd királyi herceg legutóbbi berlini útja alkalmával kifejezte azt a szándékát, hogy a magyar királyt nyolcvanadik születés napja alkalmából meg fogja látogatni s erre a magyar királytól nagyon meleg meghívás ment a német császárhoz.

NYILTTÉR.

Művészi fényképészet DAJKOVITS E. NAGYVÁRAD, Sas-palota.

A mai naptól kezdve husvétig rendkívüli kedvezmény.

6 drb. matt platin visltkép 6 K

6 drb. matt platin cabinet kép 12 K

Vászonpapíron készült képek ugyanilyen

árban, a legfinomabb kivitelben.

Menyegzői képekhez passepartout ingyen

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával, művészi kivitelben szájpaddás nélkül is készít **kitűnő** hirt-
nevü

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

(Fekete Sassal szemben.)

KÖZGAZDASÁG.

Kalotaszegi házi ipari kiállítás Nagyváradon. A dr. Miskolczi Ferenc főispán, Rimler Károly polgármester, Gerő Ármin főkapitány védnöksége alatt rendezendő kalotaszegi házi ipari kiállítás ma d. e. 11 órakor nyílik meg a vármegyeház nagy termében. A kiállítás megtekinthető március 28-ig bezárólag, naponként 9—1-ig, d. u. 3—7-ig. Belépti-díj nincs.

A szerkesztésért felelős
Dr. VÜSKICS GYULA.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát újonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig lezállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajáttermésű boraimat mérsékelt áron biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtnak, mérsékelt árak mellett.

Úgy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendégfogás.

ROPS

MODELL 1910

1910-es modellünk újításai

Intenzív lángzó, mely gyorsan forral és kevés szeszt fogyaszt.

Erős alkatrészek, melyek kicserélhetők és tisztíthatók.

Művészi kivitel (modern stílus). Galvanizált bronz szímezés. Hozzáadva a »Rops« biztonsági gyorslángzó eddigi előnyeit, a

„ROPS” 1910.

a jelenkor legszebb, legtartósabb, legbiztosabb és legtakarékosabb asztali tüzhelye. Ha feldől elalszik. A szesz ki nem folyhat!

Ara Budapesten 4.—korona.

Régi használt példányokat a gyár 2 korona 50 fillér ráfizetéssel 1910-es modellre cserél át.

Kapható minden szakmába vágó üzletben.

„ROPS” Fémáru gyár Részvénytársaság.

Budapest, V. Váci-ut 74/1.

Helybeli elárúsító:

TARSOLY ES RISZTÓ.

Képviselek vidéken keresetnek.

Kis szőlők

legfinomabb csemege és borsfajokkal beültetve felholdas és negyedholdas részletekben is eladó.

Ez a terület kertföldeknek, villatellékeknek és házhelyeknek is alkalmas mert közvetlen a város mellett fekszik. *Be van kerítve és bővizű kúttal ellátva.* Értekezni lehet Körös u ca 43 sz. alatt.

Uj.

Uj.

Uj.

Villanyerőre berendezett modern díszmű és ipari

esztergályos üzlet

Beöthy Ödön- és Arany János-utca sarkán Nagyváradon.

Tisztelettel értesitem a nagybecsült közönséget, hogy műhelyemben készítek minden ezen szakmába vágó ipari és díszmű esztergályos munkákat. Biliárd-golyókat, dakókat stb. igen jutányos árak mellett, kellő pontossággal és kitűnő szaktudással. Szíves pártfogást kér

Deutsch Miksa, esztergályos.

FLONTA MIHÁLY

építő vállalkozó

Telep és iroda **Pereces-utca 9.**

Elvállal: templom, iskola, körjegyzőség és mindennemű magán-épület tervezését és építését.

Cement gyártmányok állandóan vannak raktáron, megrendelések elfogadtnak.

Állandó műsirkő raktár.

Költségvetéssel készséggel szolgál.

SZABÓ JANOS

uri divat szabó é egyenruha készítőnél a legdivatosabb szövetek dus választékban vannak felhalmazva.

Modern szabás. Izléses munka.

Fő-utca, (Gerliczy-palota.)

Tanuló felvétetik.

MEGELŐZŐ ÉS ELLENŐRZŐ
TUBERCULINEREMÉDIUM

APTAMASI

zel gyomor, oese-hólyag és
bélbántalmaknál oala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.

Kapható **Wurst József** fűszer-
csemege- és ásványvíz kereskedés-
ben N. Váradi, Rákóczi-ut 7.

Aszódi Mihály

kávé, cukorka és déli-
gyümölcs nagykereskedő
üzletét február hó 1-én
Sas palota Oláh
hentessel szemben he-
lyezi át Kossuth-u. oldal.

Aszódinál

Kossuth-utca, kakao és
csokoládé vásár megkezd-
ődött nagyban és ki-
csinyben olesó árért. 2
kgr. kuba és gyöngykávé
bérmentve 3 frt 50 kr.

Aszódi

trieszti kávé, tea és an-
gol rum aruházánál a 8
féle zamatu pörkölt kávé
legjobb, legolesőbb Kos-
suth-u. villamos motor
üzemű kávépörköldéjébe.

Téli idényre

theát, rumot, halkonzer-
vek nagyban gyári áron.
Zsur csemegeket nagyban
és kicsinyben olesó árban
Aszódinál Kossuth-utca.
Cukrástorták kaphatók.

Legjobban ajánlható az uri közönségnek ruhabetzerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,

Rákóczi ut

(Uri casino épület)

Telefon 520.

ANGOL DIVAT FÉRFISZABÓ-CÉG

Szövetek méterenként nálam a legolesőbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legújabb sza-
bás szerint a legszebb kivitelben készít
férfi-öltönyöket s minden e szakba
vágó ruhaneműeket. — Női costumöket
valódi angol SZÖVETEK nagy választékban

Főtisztelendő Papság figyelmébe!

- Uj női- és férfi-cipész üzlet! -

Paróczay Mátyás

NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut és Nagy Sándor-utca sarkán

(Czillér mellett)

= Nagyhangu ígéretek =

nem sajátunk.

Telephon 249

SZOLID árak,
PONTOS kiszolgálás,
BECSÜLETES mérés

Telefon 249

jellemzi üzletünket.

Mindennemű fűszer, csemege, ásványvíz, déli gyümölcs, fajalma, friss és szárított főzelék, sóban, ecetben és olajban pácolt halak, tea-vaj, turó, különböző sajt és ét-olaj raktárunkat ajánljuk a nagyérdemű közönség szives figyelmébe.
Tisztelettel

Mezey János és Társa fűszer kereskedése
Nagyvárad, Szt. László-tér, nagyváradai takarékpénztár épület.

Halló! Kérem a 882. számot! t. i.

Frenkel Ignác
asztalos

Kert-ntca 16. szám alatti butorraktárát, hol minden szoba- és konyha-butor raktáron van. Vesz és elad kevésbé használt butorokat. Butor tisztítást és szakszerű javításokat a legolcsóbban végez. Butorszükségletünk beszerzése előtt saját érdekünkben ne mulasszuk el a fenti céget felkeresni.

Vegre tiszta
(„Endlich rein“)

a legkövetesebb és legmészebb menő egészségügyi és kozmetikus követelményeknek megfelelő **mosdópép**. Dobozban, tubusban. Fogpasztának is használható. (Törv. védve.) A „Vegre tiszta“ („Endlich rein“) jó hatással van a bőrre, élénkíti, és már rövid idei használat után lágyá és gyöngéddé teszi. Használatban olcsó, mint **mosdó** és **türdösszappan** föltulmulhatatlan, az előkelő toaletti asztalnak és a családnak is ideális használati szere. Tubusban csomagolva orvosnak, utazónak és sportembernek különösen ajánlható. Vegyszertárgyár: Bucher, Wien I. Himmelpfortgasse 17. Kapható drogeriákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

A szép arcot ápolni kell

LÉDIG ÁRPÁD ARANYKERESZT GYÓGYSZERTÁR
NAGYVÁRAD, SZENT LÁSZLÓ-TÉR
Alapított 1742. (A román püspökség mellett)

A csunya arcot még jobban

Az Alabástrom fogcrém nem támadja a fogzománcot, egy nagy tubus 20 krajcár

Aki az arca üdeségét megakarja őrizni, az csak **Lédig-féle Pármái ibolya arccrém** használjon. Egy egész tégely 20 krajcár.

A Pármái ibolya arccrém teljesen ártalmatlan, egy egész tégely 20 krajcár

Ne legyen az arca szeplős, májfoltos, kiütéses, pattanásos, ne legyen ráncos, hanem mindig sima, hófehér csak **Lédig-féle Pármái ibolya arccrém** használjon, egy egész tégely nappali vagy éjjeli 20 kr

1 drb. Pármái ibolya szappan 20 krajcár.

A legjobb fogtisztító crém az Alabástrom fogcrém 1 nagy tubus 20 kr., finom fogkefe 20 kr.-tól felfelé. Drogeria cikkek drogeria árban kaphatók.

Szép fehér foga lesz, ha Alabástrom fogcrém használ

Lédig Árpád ARANYKERESZT GYÓGYSZERTÁR
NAGYVÁRAD, SZENT LÁSZLÓ-TÉR
Alapított 1742. (A városháza mellett)

Egy nagy tubus fogcrém 20 krajcár

Egyszeri használat meggyőz mindenkit, hogy a

Gyöngy

Szinszappan

minden vízben, akár meleg, vagy hideg, kemény vagy lágy, gyorsan és erősen habzik; könnyen hatol a szövetbe, MEGLEPŐ GYORSAN OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy a szövetnek legkevésbé is ártalmára volna, teljesen tiszta és ment maró anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers anyagok leggondosabb kiválasztásának köszönheti.

A Gyöngy

Szinszappan

míndig egyenlő minőségben lesz elő-
álítva.

Használata minden tisztítási célra és mindennemű mosáshoz a legkiadósabb.

A Gyöngy

Szinszappan

minden háztartásban jelentékenyen megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.

A Gyöngy

Szinszappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány.

Készíti a

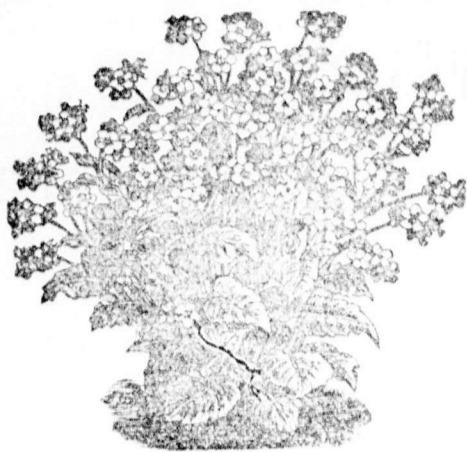
Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-
utca) ezenkívül a mosószappanok minden faja (debreceni, szegedi, csont, márvány, legfinomabb beretva-
szappan stb.) valamint KÓKUSZSIR,
CSŐ és LEVESTÉSZTÁK a legkisebb mennyiség vételénél is EREDETI
GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

Alapított 1850.

Alapított 1850.

Van szerencsém a n. é. gazdaközönségnek ajánlani

a legkitűnőbb

: vetőmagvaimat. :

Valódi eredeti kitűntetett

takarmányrépa-fajokat.

Obendorfi kerek sárga;

Mamuth óriás hosszú vörös, eckendorfi olajbogyó sárga palackalaku hosszú.

Államilag vizsgált, arankamentes, magyar lucerna, stíriai vörös löhere. Pázsit díszmüvegyűlek.

Angol perje muhar, búkköny, paprikaköles, cukor-cirok, kendermag, kék mák, díó, dug hagyma.

Gazdálkodó és kereskedő urak figyelmet felhívom jutányos áramra

Legjobb konyhakerti virágmagvak és gumók

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva maradok kiváló tisztelettel:

Dell'Ortó Károly

magkereskedése a »Zöld Koszoru«-hoz. Nagyvárad, Szent László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek, esomagolási költség nélkül.

Abbázia Hotel és pensió Riviera.

Aki otthonias és kellemes lakást óhajt Abbázában, felhívom az i. közönség figyelmét

szállodámra,

mely a lelegegánsabb izést is bültégti, azonkívül *kitűnő magyar konyhánk* a legjobb hírnévnek örvend. Szobák gyönyörű tengeri kilátással és *figyelmes kiszolgálás*. — Fürdőszoba minden emeleten. — Orvos a házban.

Mérsékelt árak. — Prospektus ingyen.

Magyarok szíves pártfogó-át kerü a tulajdonos

Politzer Gyula.

SZŐLŐSGAZDÁK!

Homokon és kötött földön.

Aki borait mindenkor jó áron és hamar akarja eladni, ültessen Delaware szőlőt szántóföldekre is és ha a hiányzó tőkét ezzel pótolja, az ilyen vegyes bor oly finom lesz, hogy *drágán és hamar elkel*.

Ezt bizonyítjuk, kik már termeljük és bizonyítják a nagy borke-reskedők, akik 60—80

koronáért is megveszik he-tőját, ha száz-ezer hold ilyen terebbe is. Permetezés nélkül a mult évben is perenosporától mentes nagy termést adott (holdanként 35 hektó).

Vesszőről árjegyzék ingyen és bérmentve. **NAGY GÁBOR** szőlő őnagybirt. KÖLY Bihar-m. Pósta távirda és távbeszélő állomás. Levelezés magyar, román, horvát, szerb és német nyelven.

A Baross-utca 60. számú házban

egy emeleti modern lakás, mely áll 4 szoba, előszoba, fürdőszoba és hozzátartozó mellék-helyiségekből

május hó 1-től kiadó.

Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca 4. szám.

Első nagyvárad

kenyérgyár

megnyilt Jókai-u. 17. sz. alatt.

Telefon: 949. Telefon: 949.

Tisztelettel értesítjük Nagyvárad város t. közönségét, hogy a vidéken sehol nem látható, óriási kiterjedésű, villanyerőre berendezett **Első nagyvárad**

kenyérgyár

a mai nap folyamán megkezdte **üzemét** és bármily mennyiségben, gépjelnek tökéletes technikája folytán olcsón szállít friss, egészséges kenyeret.

1 kg. fehér kenyér **36 f.**, félbarna **30 f.**, barna **25 fillér.**

Az első nagyvárad **kenyérgyár**

minden időben **friss, izletes** termékei a következő helyeken kaphatók:

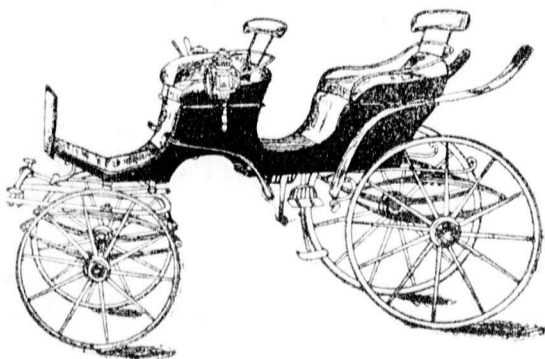
Blau F. Sándor Bodega, Nagypiac-tér. Balázs Mártonné kereskedő, Sztaroveszky-utca.

Bihari Samu kereskedő, Szacs-vay-utca. Fellner József csemege-üzlet, Vámház-u. Fein Bertalan kereskedő, Fő-utca. Fülöp Lipótné kereskedő, Csengeri-utca. Grósz Izidor kereskedő, Körözs-utca. Grünvald Mórné és Társa kereskedő, Kolozsvári-utca.

Jakobovits Adolf kereskedő, Kolozsvári-u. Jenny Nándor kereskedő, Sztarovezky-u. Hausman Márton kereskedő, Menház-utca. Kohn Dávid kereskedő, Sánc-utca. Kutassy Lajos kereskedő, Teleky-utca. Klein Mór kereskedő, Kolozsvári-utca. Lebovits bodega Zöldfa utca.

Meisels Adolf kereskedő, Liget-utca. Nagy Ferenc kereskedő, Lukács György-u. Márton Lajos kereskedő, Veres Balázs u. Petrovics Mihály kereskedő, Fő-utca. Rosenthal Samu kereskedő, Kapucinus-u. Róth Albert kereskedő, Kolozsvári utca. Rubinstein Ignác kereskedő, Nagypiac-tér. Schvarecz Samu kereskedő, Kolozsvári-utca. Stolez Henrik kereskedő, Hattyu-utca. Silberstein Arnold kereskedő, Kert-utca. Schön Lipót pékmester, Kert-utca. Vasszerstrom Arnold kereskedő, Bányasor. Veisz Emánuel kereskedő, Szaniszló utca. Vasvári Ferenc kereskedő, Széles utca. Reich Sándor kereskedő, Szt.-János-utca.

Új kocsiraktár! Megnyilik márczius 1-én.

Van szerencsénk Nagyvárad város és vidéke nagyérdemű közönségének szíves tudomására hozni, hogy a nagyváradai kocsikészítő mesterek szakosztálya által létesített

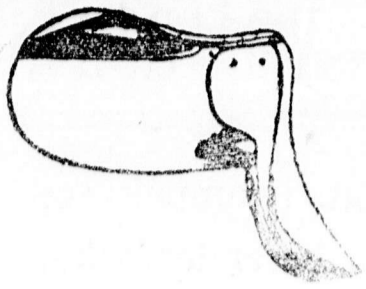
kész kocsiraktár

Nagyváradon, Lukács György-utca 14-ik szám alatt, **márczius 1-én megnyilik**, ahol is a lelegegánsabb és

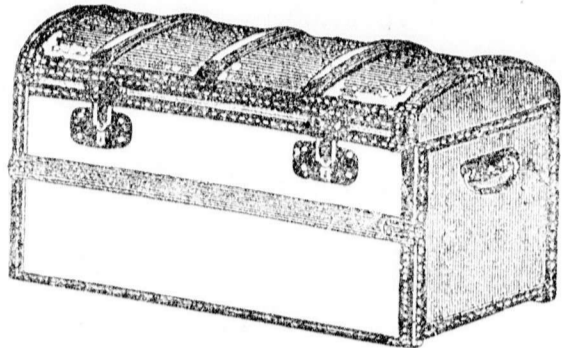
legtartósabb kivitelű **kész kocsik, gazdasági járművek, kocsialkatrészek** és mindennemű kocsifelszerelési cikkek a legjutányosabb árak mellett beszerezhetők, ócska kocsikat becserélünk, javításokat pontosan és jutányosan eszközölünk.

Tisztelettel

a nagyváradai kocsikészítő mesterek szakosztálya.

LÖRINCZ MÓR Nagyvárad, Bémer-tér.

Legnagyobb raktár grammophon, beszélő gépek, alkatrészek és lemezekből.

Utazó bőröndök, elegáns kézi kofferek, női kézi tarsolyok, uti kosarak, kupé és vasuti méretben. Gyermekek kocsik, velocipédek nagy választéka.

Sport és lovagló eszközök.

Fénykép szerek, lemezek és készülékek!

Kérjen árjegyzéket!

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Száraz izzólámpa darabja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenféle izzólámpa különlegességek, fénycépek és szálámpák, ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok.

Ív lámpák

Állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ív lámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb áron mellet.

Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcso-fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalunk karban tartásokat légszesz villany házi esengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgálunk. Telefon hívásokra személyesen megjelenünk.

Kiváló tisztelettel

Benedek Ferencz

Tarsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

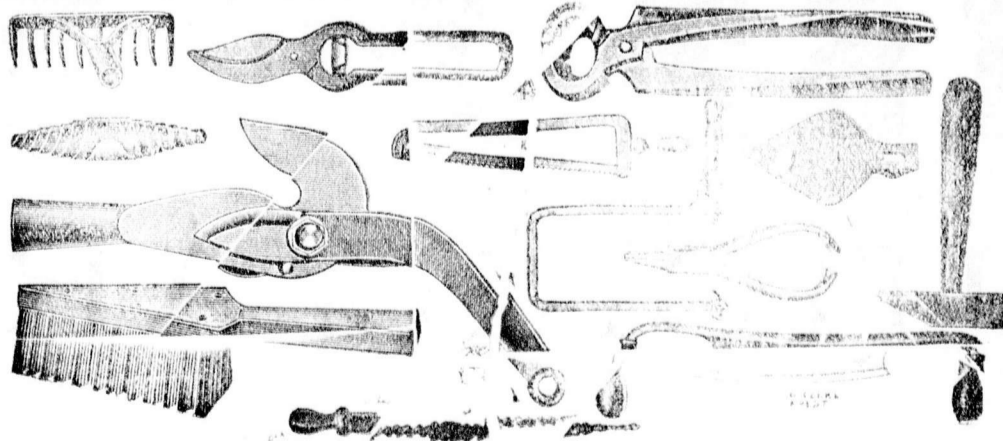
Kerti szerszámok

melyek készen benyelevezve is nagy választékban kaphatók.

Metsző- és

hernyózó ollók

legjobb minőségben.

Mérlegek

sárgaréz tányérral vagy márvány lappal

és súlyok

állami hitelesítéssel minden nagyságban.

M. kir. lőporáruda

s mindennemű töltények, vadászati felszerelések és vadászfegyverek raktára.

Villamos és műszaki felszerelési vállalat.

Elvállal mindennemű villamvilágítási és erőátviteli munkálatokat, ivlámpák kezelését, szénpálcák szállítását. Telefon, Telegraf és villámhárító berendezéseket

Raktáron tart modern és izléses villamos csillárokat izzólámpákat fűtő- és főzőkészülékeket, motorokat és szellőztetőket.

Szabadalmak kidolgozása és értékesítése.

Ertsey Zoltán
kereskedelmi vezető.

Mérnöki iroda,
Reichel Henrik
mérnök.

Központi Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyvárád.

Felhívás.

F. évi január 30-án megtartott rendes közgyűlésünk 2500 drb 400 korona névértékű új részvény kibocsátásával intézetünk alaptőkéjének kettő millió koronáról *három millió koronára* leendő felemelését határozta el.

Ezen 2500 drb. új részvény átvételére a régi részvényesek *elővételi joggal bírnak* olyformán, hogy minden 2 drb. régi részvény után egy drb. új részvény, a közgyűlés által megállapított *440 korona árfolyamban*, részükre fentartatik. *E vételárban már a bélyeg- és kiállítási díj bennfoglaltatik.*

Az új részvények vételára után folyó évi január hó első napjától a befizetés napjáig 6 százalékos kamattal fizetendő, amennyiben az új részvényesek is már a folyó évi üzleteredményben részesülni fognak.

Ezen közgyűlési határozatot folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag *f. évi március első napjáig* gyakorolják ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi joggyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek. Folyó évi március 1-én az elővételi jog megszűnik és a megmaradt részvények *450 korona árfolyamban* lesznek értékesítve.

A befizetések 1910. évi június 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi joggyakorlásánál részvényenként 40 korona befizetendő.

A közgyűlés által meghatározott vételárból, azaz részvényenként 440 koronából, 400 korona az alapítókét illeti, a 40 korona felpénz pedig, a költségek levonása után, a tartalékalaphoz csatolandó.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatnak ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által megállapítandó időben — az eredeti részvények ki fognak szolgáltatni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10 §-ának a késedelmes befizetésre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárád, 1910 január 30.

**Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság.**

**Elsőrendű fényezett és matt háló-, ebédlő-
és uri szobák különleges fanemekben is
feltűnő olcsó árfolyamban adatnak el.**

REISZ MIKSA

BUTORGYÁRA

Békéscsaba — Nagyvárád
Kossuth (Sas)-utca 7.